

ร้อยปีธงชาติไทย
ร้อยดวงใจไทยทั้งชาติ
(พ.ศ. ๒๔๖๐ - พ.ศ. ๒๕๖๐)

“ประวัติของธงชาติ”

ในพ.ศ. ๒๔๖๐ พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงนำประเทศไทยเข้าร่วมสงครามโลกครั้งที่ ๑ ทรงพระราชดำริว่า การประกาศสงครามนับเป็นความเจริญก้าวหน้าขั้นหนึ่งของประเทศ สมควรจะมีสิ่งเตือนใจสำหรับวาระนี้ไว้ข้างหน้า สิ่งนั้นควรได้แก่ “ธงชาติ” ทรงเห็นว่าลักษณะที่แก้ไขใน พ.ศ. ๒๔๕๙ นั้น ยังไม่สง่างาม ทรงโปรดเกล้าฯ ให้เพิ่มแถบน้ำเงินแก่ขึ้นอีกสีหนึ่งเป็นสามสี ตามลักษณะของธงนานาชาติที่ใช้กันอยู่ เพื่อให้เป็นเครื่องหมายว่าไทยเข้าร่วมกับฝ่ายสัมพันธมิตรและอีกประการหนึ่งสีน้ำเงินเป็นสีประจำพระชนมวารเฉพาะพระองค์ จึงเป็นสีที่ควรประดับไว้ในธงชาติไทย ดังนั้นในปี ๒๔๖๐ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติธง พระพุทธศักราช ๒๔๖๐ ออกประกาศเมื่อวันที่ ๒๘ กันยายน พ.ศ. ๒๔๖๐ มีผลบังคับภายหลังจากวันออกประกาศในหนังสือราชกิจจานุเบกษาแล้ว ๓๐ วัน ลักษณะธงชาติมีดังนี้ คือ เป็นธงรูปสี่เหลี่ยมรี ขนาดกว้าง ๒ ส่วน ยาว ๓ ส่วน มีแถบสีน้ำเงินแก่กว้าง ๑ ใน ๓ ของความกว้างของธงอยู่กลาง มีแถบสีขาวกว้าง ๑ ใน ๖ ของความกว้างของธงข้างละแถบ และมีแถบแดงกว้างเท่ากับแถบขาวประกอบข้างนอกอีกข้างละแถบ และพระราชทานนามว่า

“ธงไตรรงค์” ส่วนธงรูปข้างกลางธงพื้นแดงของเดิมนั้นให้ยกเลิก ความหมายของสีธงไตรรงค์คือ สีแดง หมายถึงชาติ และ ความสามัคคี ของคนในชาติ สีขาวหมายถึงศาสนา ซึ่งเป็นเครื่องอบรมสั่งสอนจิตใจให้บริสุทธิ์ สีน้ำเงินหมายถึงพระมหากษัตริย์ผู้ทรงเป็นประมุขของประเทศ

ครั้นถึงรัชกาลที่ ๗ พระบาทสมเด็จพระปกเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงโปรดเกล้าฯ ได้มีพระราชบัญญัติแก้ไขธงไตรรงค์เพื่อให้เสนอความเห็นของคนหมู่มากกว่า จะคงใช้ธงไตรรงค์ดังที่ใช้อยู่เป็นธงชาติต่อไป หรือจะกลับไปใช้ธงข้างแทน หรือจะปรับปรุงเปลี่ยนแปลงลักษณะธงชาติ ก็วิธีใช้ธงไตรรงค์อย่างไร ปรากฏว่าความเห็นขององคมนตรีแตกต่างกันมาก จึงมิได้กราบบังคมทูลขอชี้ขาด ดังนั้นจึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้คงใช้ธงไตรรงค์เป็นธงชาติต่อไปตามพระราชวินิจฉัยลงวันที่ ๒๕ พฤษภาคม พ.ศ. ๒๔๗๐ ในรัชกาลพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวอานันทมหิดล รัชกาลที่ ๘ ได้มีการปรับปรุงพระราชบัญญัติธงซึ่งยังคงใช้ธงไตรรงค์เป็นธงชาติเช่นเดิมแต่ ได้อธิบายลักษณะธงไว้เข้าใจง่ายและชัดเจน ดังนี้ ลักษณะเป็นรูปสี่เหลี่ยม มีขนาดกว้าง ๖ ส่วน ยาว ๙ ส่วน ด้านกว้าง ๒ ใน ๖ ส่วน ตรงกลางเป็นสีจางต่อจากแถบสีจางออกไปสองข้าง ๆ ละ ๑ ส่วนใน ๖ ส่วน เป็นแถบสีขาว ต่อจากสีขาวออกไปทั้ง ๒ ข้างเป็นแถบสีแดง นับแต่นั้นมาไม่มีข้อความใดๆ เปลี่ยนแปลงลักษณะของธงชาติอีก ธงไตรรงค์ จึงเป็นธงชาติไทยสืบมาจนปัจจุบัน

“ความหมายของธงชาติ” เป็นสัญลักษณ์ที่แสดงความเป็นชาติของ ประเทศชาติต่างๆ ที่ยอมรับกันโดยทั่วไป ซึ่งแต่ละประเทศ ธงชาติจะมีสีที่แตกต่างกัน ละคล้ายคลึงกันบ้าง (ตามพจนานุกรม ราชบัณฑิตยสถาน นิยามคำว่า ธงชาติ ไว้ว่า ธงชาติ น. ธงที่มีความหมายถึงประเทศและ ชาติใดชาติหนึ่ง)

“ความหมายของธงไตรรงค์” ในพระราชนิพนธ์ “เครื่องหมายแห่งไตรรงค์” ซึ่ง พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัวทรง พระราชนิพนธ์เมื่อ พ.ศ. ๒๔๖๐ ได้นิยามความหมายของธงไตรรงค์ไว้ว่า

สีแดง หมายถึง เลือดของเราที่สามารถยอมพลี เพื่อรักษาเอกราชของชาติ

สีขาว หมายถึง ความบริสุทธิ์ แห่งคำสอนตามหลัก พระพุทธศาสนา และการมีธรรมะประจำใจ คนไทย

สีน้ำเงิน หมายถึง สีทรงโปรดของพระองค์ท่าน หรือเป็นสีส่วนพระองค์ขององค์พระมหากษัตริย์